

Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки
Факультет географічний
Кафедра туризму та готельного господарства

СИЛАБУС

навчальної дисципліни «Туризм на природоохоронних територіях»

I. Опис навчальної дисципліни

Денна форма навчання

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість годин/кредитів 120/4	Галузь знань: 24 Сфера обслуговування Спеціальність: 242 Туризм Освітньо-професійна програма: Туризм Освітній рівень: Бакалавр	Вибіркова
		Рік навчання – 2
Семестр – 3		
Лекції – 22 год.		
Практичні – 24 год.		
Самостійна робота – 66 год.		
Консультації – 8 год.		
Форма контролю: залік		
ІНДЗ: немає		
Мова навчання		Українська

Заочна форма навчання

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість годин/кредитів 120/4	Галузь знань: 24 Сфера обслуговування Спеціальність: 242 Туризм Освітньо-професійна програма: Туризм Освітній рівень: Бакалавр	Вибіркова
		Рік навчання – 2
Семестр – 3		
Лекції – 8 год.		
Практичні – 8 год.		
Самостійна робота – 90 год.		
Консультації – 14 год.		
Форма контролю: залік		
ІНДЗ: немає		
Мова навчання		Українська

II. Інформація про викладача

Викладач: Безсмертнюк Тарас Петрович, кандидат географічних наук, старший викладач

Контактна інформація викладача:

Номер мобільного зв'язку: 0667009523

Електронна адреса: bezsmertniuk.taras@vnu.edu.ua

Адреса викладання курсу: вул. Потапова, 9, корпус С СНУ імені Лесі Українки

Дні занять (посилання: <http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>)

Кафедра – туризму та готельного господарства

Факультет – географічний

III. Опис дисципліни

1. Анотація курсу.

Важливим ресурсом для забезпечення стійкого розвитку будь-якої країни, який підтримує навколишнє природне середовище в стабільному стані, зберігає національне природне та культурне надбання, допомагає розповсюджувати екологічні знання серед широких верств населення, підвищує престиж країни в очах потенційних міжнародних та внутрішніх туристів, являються природоохоронні території. За даними Всесвітньої туристичної організації, туризм в межах природоохоронних територій входить у п'ятірку основних стратегічних напрямів розвитку туристичної галузі.

Унікальні природні об'єкти України, відвідати які хотіли б не тільки вітчизняні, а й іноземні гості, є базою для формування туристичних продуктів. Виважене поєднання природоохоронних об'єктів для їх використання в туристичних цілях сприяє як збереженню природи, так і створенню нових робочих місць, об'єднанню місцевих громад, їх збалансованому соціально-економічному розвитку.

Навчальна дисципліна «Туризм на природоохоронних територіях» пов'язана з активізацією ролі природоохоронних територій у формуванні туристичних пропозицій регіонів. Нині одночасно актуальними є збереження природної та історико-культурної спадщини регіонів задля збереження їх автентичності та використання цієї спадщини для економічного розвитку регіонів через сталий розвиток туризму. Розвиток туризму на природоохоронних територіях тісно пов'язаний із заповідною справою, екологічним і сільським туризмом, менеджментом і маркетингом туризму та сталим розвитком регіонів.

2. Пререквізити і постреквізити дисципліни.

Дисципліна «Туризм на природоохоронних територіях» базується на знаннях, уміннях та навичках, отриманих студентами на попередніх курсах. Ефективність засвоєння змісту дисципліни «Туризм на природоохоронних територіях» значно підвищиться, якщо студент попередньо опанував матеріал таких навчальних курсів як «Основи туризмознавства», «Екскурсознавство і музеєзнавство».

Основні положення навчальної дисципліни «Туризм на природоохоронних територіях» мають застосовуватися при вивченні дисциплін «Рекреаційне природокористування», «Туристичні ресурси України», «Екологічний туризм» та інших навчальних дисциплін за вибором здобувача вищої освіти.

3. Мета і завдання навчальної дисципліни.

Мета викладання навчальної дисципліни «Туризм на природоохоронних територіях»:

– вивчення рекреаційно-туристичного потенціалу природоохоронних територій та об'єктів природно-заповідного фонду, видів допустимих туристичних занять та відповідної інфраструктури, інформаційно-освітнього забезпечення;

– надбання студентами практичних навичок в оцінці рекреаційно-туристичного потенціалу природоохоронних територій, плануванні та впорядковуванні туристичних занять в межах природоохоронних територій, розробці проектів рекреаційно-туристичного використання природоохоронних територій;

– вивчення впливу туристично-рекреаційної діяльності на природне середовище охоронюваних територій та можливості його мінімізації.

Завдання навчальної дисципліни:

– сформувані у студентів систему знань про міжнародні і національні категорії природоохоронних територій;

– забезпечити знання туристичних ресурсів та особливостей рекреаційно-туристичного використання природоохоронних територій різних категорій;

– навчити студентів планувати та організовувати рекреаційно-туристичне використання національних і регіональних парків та інших заповідних територій.

4. Результати навчання (компетентності).

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Туризм на природоохоронних територіях» у студента мають бути сформовані такі *компетентності*:

Загальні:

ЗК 02. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя;

ЗК 05. Прагнення до збереження навколишнього середовища;

Фахові:

ФК 15. Знання та розуміння предметної області та розуміння специфіки професійної діяльності;

ФК 16. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;

ФК 19. Розуміння сучасних тенденцій і регіональних пріоритетів розвитку туризму в цілому та окремих його форм і видів;

ФК 20. Розуміння процесів організації туристичних подорожей і комплексного туристичного обслуговування (готельного, ресторанного, транспортного, екскурсійного, рекреаційного);

ФК 28. Здатність працювати у міжнародному середовищі на основі позитивного ставлення до несхожості до інших культур, поваги до різноманітності та мультикультурності, розуміння місцевих і професійних традицій інших країн, розпізнавання міжкультурних проблем у професійній практиці.

Результати навчання:

РН 3. Визначати основні форми і види туризму, розуміти їх поділ;

РН 4. Пояснювати особливості організації рекреаційно-туристичного простору;

РН 7. Розробляти, просувати та реалізовувати туристичний продукт;

РН 16. Діяти у відповідності з принципами соціальної відповідальності та громадянської свідомості.

РН 18. Адекватно оцінювати свої знання і застосовувати їх в різних професійних ситуаціях;

РН 20. Виявляти проблемні ситуації і пропонувати шляхи їх розв'язання;

РН 22. Демонструвати виконання професійних завдань у стандартних та невизначених ситуаціях.

5. Структура навчальної дисципліни.

Структура навчальної дисципліни для денної форми навчання

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Сам. роб.	Конс.	Бали
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи розвитку туризму на природоохоронних територіях						
Тема 1. Природоохоронні території та об'єкти: сутність та класифікація	15	3	3	8	1	5
Тема 2. Природно-заповідний фонд	15	3	3	8	1	5

України як об'єкт рекреаційного використання						
Тема 3. Національні природні парки та регіональні ландшафтні парки як природоохоронно-рекреаційні території	15	3	3	8	1	5
Тема 4. Екологічні стежки та туристичні маршрути як форма організації відвідування природоохоронних територій	16	3	3	9	1	5
Разом за змістовим модулем 1	61	12	12	3	4	20
Модульна контрольна робота № 1						30
Змістовий модуль 2. Організаційні аспекти розвитку туризму на природоохоронних територіях						
Тема 5. Оцінка рекреаційного навантаження на природні комплекси природоохоронних територій	14	2	3	8	1	5
Тема 6. Планування туризму на природоохоронних територіях	14	2	3	8	1	5
Тема 7. Світовий досвід розвитку туризму на природоохоронних територіях	15	3	3	8	1	5
Тема 8. Сталий туризм на природоохоронних територіях	16	3	3	9	1	5
Разом за змістовим модулем 2	59	10	12	33	4	20
Модульна контрольна робота № 2						30
Усього годин / Балів	120	22	24	66	8	100

Структура навчальної дисципліни для заочної форми навчання

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Сам. роб.	Конс.	Бали
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи розвитку туризму на природоохоронних територіях						
Тема 1. Природоохоронні території та об'єкти: сутність та класифікація	15	2	-	11	2	5
Тема 2. Природно-заповідний фонд України як об'єкт рекреаційного використання	15	2	-	11	2	5
Тема 3. Національні природні парки та регіональні ландшафтні парки як природоохоронно-рекреаційні території	15	-	2	11	2	5
Тема 4. Екологічні стежки та туристичні маршрути як форма організації відвідування природоохоронних територій	15	-	2	11	2	5
Разом за змістовим модулем 1	60	4	4	44	8	20
Модульна контрольна робота № 1						30
Змістовий модуль 2. Організаційні аспекти розвитку туризму на природоохоронних територіях						

Тема 5. Оцінка рекреаційного навантаження на природні комплекси природоохоронних територій	15	-	2	11	2	5
Тема 6. Планування туризму на природоохоронних територіях	15	-	2	11	2	5
Тема 7. Світовий досвід розвитку туризму на природоохоронних територіях	14	2	-	11	1	5
Тема 8. Сталий туризм на природоохоронних територіях	16	2	-	13	1	5
Разом за змістовим модулем 2	60	4	4	46	6	20
Модульна контрольна робота № 2						30
Усього годин / Балів	120	8	8	90	14	100

6. Завдання для самостійного опрацювання.

Перелік питань та завдань для самостійної роботи

Змістовий модуль 1. Теоретичні основи розвитку туризму на природоохоронних територіях

1. Класифікація природоохоронних територій (за Міжнародним союзом охорони природи).
2. Структурний і територіальний аналіз природно-заповідного фонду України.
3. Типізація національних парків за доступністю для відвідувачів.
4. Основні види занять і маркетинг рекреаційно-туристичних продуктів національних парків.
5. Туристичні атракції, інфраструктура та рекреаційні туристичні заняття в межах регіональних ландшафтних парків.
6. Малоплощинні об'єкти природно-заповідного фонду України як туристичні атракції.
7. Рекреаційно-туристичне використання малоплощинних заповідних об'єктів.
8. Екологічні стежки: особливості організації та екскурсійного обслуговування.
9. Допустиме рекреаційне навантаження на екологічні стежки й тематичні туристичні маршрути.
10. Основні види туристичних занять на природоохоронних територіях.
11. Екоосвітня функція туризму на природоохоронних територіях.

Змістовий модуль 2. Організаційні аспекти розвитку туризму на природоохоронних територіях

1. Методичні підходи до визначення ступеня рекреаційного навантаження для різних типів природних середовищ площинних і лінійних рекреаційних об'єктів.
2. Рекреаційна дигресія та її попередження.
3. Інвентаризація рекреаційного потенціалу природоохоронних територій..
4. Туристична інфраструктура на природоохоронних територіях: види і функції.
5. Форми і способи просування туристичних продуктів природоохоронних територій.
6. Розробка стратегічних завдань і оперативних заходів з розвитку туризму на природоохоронних територіях.
7. Перспективне забезпечення рекреаційно-туристичних занять на природоохоронних територіях.
8. Світовий досвід розвитку туризму в національних парках.
9. Світові тренди розвитку туризму на природоохоронних територіях.
10. Основні принципи і напрями впровадження сталого туризму.
11. Вплив рекреаційно-туристичної діяльності природоохоронних територій на сталий розвиток регіонів.

IV. Політика оцінювання

При організації освітнього процесу у Східноєвропейському національному університеті імені Лесі Українки студенти, викладачі, методисти та адміністрація діють відповідно до: «Положення про організацію навчального процесу у Східноєвропейському національному університеті імені Лесі Українки» (посилання: <https://ed.eenu.edu.ua/upload/docs/780/8980928897ea7017df870105e47493f5.pdf>); «Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань студентів Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки» (посилання: <https://ed.eenu.edu.ua/upload/docs/828/fb5916577608c0ba33a7abcab848b3ba.pdf>).

Організація навчального процесу здійснюється на основі кредитно-модульної системи відповідно до вимог Болонського процесу із застосуванням модульно-рейтингової системи оцінювання успішності студентів. Рейтинг студента із засвоєння дисципліни визначається за 100-бальною шкалою. Він складається з рейтингу виконання форм роботи поточного контролю, для оцінювання якого призначається 40 балів, і рейтингу з виконання форм модульного контролю – 60 балів. Зараховуються бали, набрані при поточному опитуванні, самостійній роботі та бали підсумкового контролю. При цьому обов'язково враховується присутність студента на заняттях та його активність під час практичних занять.

Поточний контроль здійснюється у формі усного опитування під час проведення практичних занять і має на меті перевірку знань студентів з окремих тем навчальної дисципліни та рівня їх підготовленості до виконання конкретної роботи. Оцінки у національній шкалі («відмінно» – 5, «добре» – 4, «задовільно» – 3, «незадовільно» – 2), отримані студентами, виставляються у журналах обліку відвідування та успішності академічної групи.

Рівень знань на практичних заняттях оцінюється: «відмінно» – студент дає вичерпні, обґрунтовані, теоретично і практично правильні відповіді не менш ніж на 90% запитань, рішення завдань практичного заняття є правильними, демонструє знання підручників, посібників, проводить узагальнення і висновки, акуратно оформляє завдання, був присутній на лекціях, має конспект лекцій; «добре» – коли студент володіє знаннями матеріалу, але допускає незначні помилки у формулюванні термінів, категорій, проте за допомогою викладача швидко орієнтується і знаходить правильні відповіді, був присутній на лекціях, має конспект лекцій; «задовільно» – коли студент дає правильну відповідь не менше ніж на 60% питань, або на всі запитання дає недостатньо обґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає грубі помилки, які виправляє за допомогою викладача. При цьому враховується наявність конспекту за темою завдань та самостійність виконання завдань; «незадовільно» – коли студент дає правильну відповідь не менше ніж на 35% питань, або на всі запитання дає необґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає грубі помилки. Має неповний конспект лекцій.

Критеріями оцінювання знань за поточний контроль є успішність освоєння знань та набутих навичок на лекціях та практичних заняттях, що включає систематичність їх відвідування, здатність здобувача вищої освіти засвоювати категорійний апарат, навички узагальненого мислення, логічність та повноту викладення навчального матеріалу, навички творчо підходити до вирішення поставлених завдань, активність роботи на практичних заняттях, рівень знань за результатами опитування на практичних заняттях, самостійне опрацювання тем у цілому чи окремих питань.

При умові невиконання одного із зазначених умов кількість балів знижується на 1 бал. При умові невиконання і відсутності завдання оцінюється 0 балами. Студент зобов'язаний виконати всі завдання.

Модульний контроль проводиться на підставі оцінювання результатів знань студентів після вивчення матеріалу з логічно завершеної частини дисципліни – змістового модуля. Завданням модульного контролю є перевірка розуміння та засвоєння певного

матеріалу (теми), вміння вирішувати конкретні завдання, здатності осмислювати зміст даної частини дисципліни, уміння письмово подати певний матеріал.

Модулі проводяться викладачем у вигляді письмової роботи або тестування. Під час вибору критеріїв оцінки засвоєння студентом матеріалу дисципліни враховано виконання завдань і засвоєння матеріалу в частині лекційних і практичних занять, а також виконання передбаченої самостійної роботи.

Усі види контролю (усне опитування, письмове опитування, модульне опитування, тестове опитування) тісно пов'язані та організовуються так, щоб стимулювати ефективну самостійну роботу студентів і забезпечити об'єктивне оцінювання рівня їх знань.

Підсумкова (загальна оцінка) курсу навчальної дисципліни є сумою рейтингових оцінок (балів), одержаних за окремі оцінювані форми навчальної діяльності: поточне та підсумкове засвоєння матеріалу.

Політика викладача щодо студента

Студент зобов'язаний в повному обсязі оволодіти знаннями, вміннями, практичними навичками та компетентностями з дисципліни «Туризм на природоохоронних територіях».

При вивченні дисципліни «Туризм на природоохоронних територіях» необхідно спиратися на конспект лекцій, рекомендовану основну та додаткову навчальну та наукову літературу. Вітається використання інших джерел з альтернативними поглядами на ті чи інші питання задля формування продуктивної дискусії з проблем навчальної дисципліни.

Високо оцінюється прагнення здобувачів вищої освіти: регулярно відвідувати заняття; планомірно та систематично засвоювати навчальний матеріал; активно працювати на практичних заняттях (брати участь в обговоренні дискусійних питань); повною мірою долучатися до активних форм навчання; відпрацьовувати пропущені практичні заняття.

Студент зобов'язаний відвідувати заняття всіх видів відповідно до встановленого розкладу з метою поточного та підсумкового оцінювання знань, не запізнюватися, мати відповідний зовнішній вигляд. У разі відсутності через хворобу надати відповідну довідку.

Здобувач вищої освіти повинен дотримуватися навчальної етики, поважно ставитися до учасників процесу навчання, бути толерантним, доброзичливим, виваженим у спілкуванні зі студентами та викладачами, уважним та дотримуватися дисципліни та часових (строкових) параметрів навчального процесу.

Недопустимо: пропуски та запізнення на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття (крім випадків, передбачених методичними рекомендаціями викладача); списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання, наявність незадовільних оцінок за 50% і більше зданого теоретичного і практичного матеріалу.

Політика щодо академічної доброчесності

Обов'язковою вимогою є дотримання норм академічної доброчесності. Дотримання принципів академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань поточного та підсумкового контролю без використання зовнішніх джерел інформації (наприклад, окрім випадків, дозволених викладачем, підготовки практичних завдань під час заняття); надання достовірної інформації про результати власної (наукової) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

Списування під час модульних контрольних робіт та екзамену заборонені (в т. ч. із використанням мобільних пристроїв). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час онлайн тестування.

Вимоги до академічної доброчесності визначаються «Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату у науково-дослідній діяльності здобувачів вищої

освіти та науково-педагогічних працівників СНУ імені Лесі Українки» (посилання: <https://ra.eenu.edu.ua/wp-content/uploads/2018/11/Polozhennya-Antyplagiat.pdf>).

Політика щодо дедлайнів та перекладання

Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Пропущені заняття відпрацьовувати в визначений викладачем час. Перекладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

V. Підсумковий контроль

Форма контролю – залік. Підсумковий контроль проводиться у формі заліку та передбачає підсумкову оцінку у 100-бальній шкалі як сума оцінок за поточний та модульний контроль знань. У випадку незадовільної підсумкової оцінки або за бажанням підвищити рейтинг студент може дібрати бали, виконавши певний вид робіт. Залік проводиться в усній формі по завершенню вивчення навчальної дисципліни. За результатами підсумкового контролю від загальної суми балів, набраної студентом протягом семестру, віднімаються результати модульних контрольних робіт і додаються бали, набрані на заліку.

VI. Шкала оцінювання

Оцінка знань студентів здійснюється за 100-бальною шкалою:

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка
90 – 100	Відмінно
82 – 89	Дуже добре
75 – 81	Добре
67 – 74	Задовільно
60 – 66	Достатньо
1 – 59	Незадовільно

VII. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Основна:

1. Аріон О. В., Уліганець С. І. Географія туризму : навч.-метод. посібник. Київ : Альтерпрес, 2013. 266 с.
2. Безсмертнюк Т. П., Мельнійчук М. М. Європейський досвід організації екологічного туризму в національних парках (на прикладі Німеччини). *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія : географія*. Тернопіль, 2020. № 1 (випуск 48). С. 77–83.
3. Безсмертнюк Т. П., Мельнійчук М. М. Регіональні ландшафтні парки Рівненської області як потенційні об'єкти рекреації. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія : географія*. Тернопіль, 2016. № 1 (випуск 40). С. 143–150.
4. Безсмертнюк Т. П., Мельнійчук М. М. Туристсько-рекреаційне використання природно-заповідного фонду Північно-Західної України : монографія. Луцьк : ПП Іванюк В. П., 2018. 168 с.
5. Бейдик О. О. Рекреаційні ресурси України : навч. посібник. 3-тє вид., перероб. і доп. Київ : Альтерпрес, 2011. 462 с.
6. Бейдик О. О. Рекреаційно-туристські ресурси України : методологія та методика аналізу, термінологія, районування : монографія. Київ : ВПЦ «Київський університет», 2001. 395 с.
7. Величко В. В. Організація рекреаційних послуг : навч. посібник. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2013. 202 с.

8. Вишневський В. І. Екологічний туризм : навчальний посібник. Київ : Інтерпрес ЛТД, 2015. 140 с.
9. Дмитрук О. Ю., Дмитрук С. В. Екотуризм : навчальний посібник. Київ : Альтерпрес, 2009. 358 с.
10. Кузик С. П. Географія туризму : навч. посібник. Київ : Знання, 2011. 271 с.
11. Любіцева О. О., Панкова Є. В., Стафійчук В. І. Туристичні ресурси України : навч. посіб. Київ : Альтерпрес, 2007. 369 с.
12. Мельнійчук М. М., Безсмертнюк Т. П. Підходи до класифікації туристсько-рекреаційної діяльності в межах природно-заповідного фонду. *Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Серія : Географічні науки*. Луцьк, 2016. № 15 (340). С. 106–111.
13. Мельнійчук М. М., Безсмертнюк Т. П. Природно-заповідний фонд у структурі рекреаційного природокористування Волинської області. *Наукові записки СумДПУ імені А. С. Макаренка. Географічні науки*. Суми, 2015. Вип. 6. С. 57–65.
14. Мельнійчук М. М., Безсмертнюк Т. П. Сучасний стан туристсько-рекреаційного використання національного природного парку «Дермансько-Острозький». *Природа Західного Полісся та прилеглих територій*. Луцьк : Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2017. № 14. С. 144–147.
15. Мельнійчук М. М., Судима В. П., Безсмертнюк Т. П., Токарчук Д. В. Транскордонний біосферний резерват як форма поєднання природоохоронної та рекреаційної діяльності (на прикладі ТБР «Західне Полісся»). *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія : географія*. Тернопіль, 2017. № 1 (випуск 42). С. 170–177.
16. Методичні рекомендації щодо визначення максимального рекреаційного навантаження природних комплексів і об'єктів у межах природно-заповідного фонду України за зонально-регіональним розподілом / Державна служба заповідної справи Мінекоресурсів України, Науковий центр заповідної справи Мінекоресурсів України. Київ, 2003. 43 с.
17. Поколюдна М. М. Рекреаційна географія : навч. посібник. Харків : ХНАМГ, 2012. 275 с.
18. Рекреаційна географія : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / Д. Д. Гурова, М. О. Фролов, С. М. Журавльова, Т. С. Кукліна, О. М. Сердюк. Запоріжжя : ТОВ «ЛПКС» ЛТД, 2010. 92 с.
19. Сорокіна Г. О. Екологічний туризм : навч. посіб. Луганськ : Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2013. 206 с.
20. Сталій розвиток суспільства : навчальний посібник / А. Садовенко, Л. Масловська, В. Серета, Т. Тимочко. 2 вид. Київ, 2011. 392 с.
21. Теоретичні та прикладні аспекти рекреаційного природокористування в Україні : монографія / К. Кілінська, В. Руденко, Н. Аніпко, Н. Андрусак, Н. Коновалова та ін. Чернівці : Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, 2010. 250 с.
22. Чир Н. В. Рекреаційна географія : навч.-метод. посіб. Мукачево : вид-во ФОП Дишкант С. Я., 2014. 68 с.

Додаткова:

1. Безсмертнюк Т. П. Ківерцівський національний природний парк «Цуманська пуца» як туристична установа. *Молода наука Волині: пріоритети та перспективи досліджень* : матеріали XI Міжнародної науково-практичної конференції студентів і аспірантів (16–17 травня 2017 року). Луцьк : Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2017. С. 334–336.
2. Безсмертнюк Т. П. Особливості туристсько-рекреаційного використання територій та об'єктів природно-заповідного фонду. *Молода наука Волині: пріоритети та перспективи досліджень* : матеріали IX Міжнародної науково-практичної конференції студентів і аспірантів (12–13 травня 2015 року) : у 3 т. Т. 2. Луцьк : Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2015. С. 117–119.

3. Безсмертнюк Т. П. Перспективи рекреаційного використання природоохоронних об'єктів Луцького району Волинської області. *Молода наука Волині: пріоритети та перспективи досліджень* : матеріали X Міжнародної науково-практичної конференції студентів і аспірантів (17–18 травня 2016 року) : у 3 т. Т. 2. Луцьк : Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2016. С. 117–119.

4. Безсмертнюк Т. П. Природно-заповідний фонд як об'єкт рекреаційного природокористування. *Молода наука Волині : пріоритети та перспективи досліджень* : матеріали VIII Міжнародної науково-практичної конференції студентів і аспірантів (м. Луцьк, 14–15 травня 2014 р.) : у 3 т. Т.1. Луцьк : Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2014. С. 153–155.

5. Безсмертнюк Т. П., Мельнійчук М. М., Ахмедов Б. М. Еколого-географічні аспекти рекреаційного природокористування в межах природоохоронних територій. *Сучасна наука та освіта Волині* : зб. матеріалів наук.-практ. конф. (м. Володимир-Волинський, 22 листоп. 2018 р.). Луцьк : Волиньполіграф, 2018. С. 240–243.

6. Безсмертнюк Т. П., Мельнійчук М. М., Ахмедов Б. М. Рекреація та природно-заповідний фонд: ракурс ефективного поєднання. *Географія в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка: 85 років – досягнення та перспективи (GTSNU)* : матеріали міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої 85-річчю географічного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка (м. Київ, 30-31 березня 2018 р.) / гол. ред. колегії Я. Б. Олійник ; КНУ імені Тараса Шевченка. К. : Прінт-Сервіс, 2018. С. 81–83.

7. Безсмертнюк Т. П., Мельнійчук М. М. Розвиток рекреаційної діяльності у межах територій та об'єктів природно-заповідного фонду. *Сучасні проблеми розвитку географічної науки і освіти в Україні* : матеріали V Всеукраїнської науково-практичної конференції (Київ, 26-28 лист. 2015 р.). К. : Обрії, 2015. С. 186–188.

8. Ващенко Н. П. Рекреаційні комплекси світу. Опорний конспект. Київ : КНТЕУ, 2004. 202 с.

9. Масляк П. О. Рекреаційна географія : навч. посіб. Київ : Знання, 2008. 343 с.

10. Мельнійчук М. М., Безсмертнюк Т. П., Ахмедов Б. М. Парк-пам'ятка садово-паркового мистецтва «Байрак» як об'єкт рекреаційного використання. *Природно-заповідний фонд Волинської області: освітній аспект* : матеріали обласної науково-практичної конференції (10 жовтня 2019 р., м. Луцьк) / упоряд. : Н. В. Григор'єва, Мацюк Л. М. Луцьк : Волинський ІІПО, 2019. С. 208–213.

11. Мельнійчук М. М., Безсмертнюк Т. П. Використання регіональних ландшафтних парків України в рекреації та туризмі. *Географічна освіта і наука Черкащини : ретроспектива, сучасні проблеми і перспективи розвитку* (м. Умань, 8 жовтня 2015 р.). Умань : ВПЦ «Візаві», 2015. С. 75–78.

12. Мельнійчук М. М., Безсмертнюк Т. П. До питання туристсько-рекреаційного використання зоологічних парків. *Географія, економіка і туризм: національний та міжнародний досвід* : матеріали ювілейної X міжнародної наукової конференції. Львів, 2016. С. 280–284.

13. Немець Л. М., Кулешова Г. О., Соколенко А. В. Туристсько-рекреаційні ресурси світу : навчально-методичний посібник. Харків, ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2015. 102 с.

14. Скрипник Н. Я., Сердюк А. М. Рекреаційна географія : навч. посіб. Київ : «Центр учбової літератури», 2013. 296 с.

15. Смалъ І. В. Туристичні ресурси світу. Ніжин : Вид-во Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя, 2010. 336 с.

16. Стафійчук В. І. Рекреалогія. Навч. посіб. 2-е вид. Київ : Альтерпрес, 2008. 264 с.

17. Ткаченко Т. І. Сталий розвиток туризму : теорія, методологія, реалії бізнесу. Київ : Київ нац. торг.-екон. ун-т, 2006. 537 с.

18. Фоменко Н. В. Рекреаційні ресурси та курортологія. Київ : Центр навчальної літератури, 2007. 312 с.

Інтернет-ресурси:

1. Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України : веб-сайт. URL: <https://merg.gov.ua> (дата звернення: 18.08.2020).
2. Нормативно-правові акти. Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України : веб-сайт. URL: <https://merg.gov.ua/documents/> (дата звернення: 18.08.2020).
3. Про затвердження переліку платних послуг, які можуть надаватись бюджетними установами природно-заповідного фонду : Постанова Кабінету Міністрів України від 28.12.2000 р. № 1913. Дата оновлення : 02.06.2003 / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1913-2000-п#Text> (дата звернення: 18.08.2020).
4. Про затвердження Положення про рекреаційну діяльність у межах територій та об'єктів природно-заповідного фонду України : Наказ Міністерства охорони навколишнього природного середовища України від 22.06.2009 р. № 330 / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0679-09#Text> (дата звернення: 18.08.2020).
5. Про охорону навколишнього природного середовища : Закон України від 25.06.1991 р. № 1264-ХІІ. Дата оновлення : 07.06.2020 / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1264-12#Text> (дата звернення: 18.08.2020).
6. Про природно-заповідний фонд України : Закон України від 16.06.1992 р. № 2456-ХІІ. Дата оновлення : 03.07.2020 / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-12#Text> (дата звернення: 18.08.2020).
7. Про туризм : Закон України від 15.09.1995 р. № 324/95-ВР. Дата оновлення : 13.08.2020 / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/324/95-вр#Text> (дата звернення: 18.08.2020).